

Autyzm to słowo coraz częściej towarzyszące naszemu życiu, słyszymy je w telewizji, w radiu, w sklepie, w szkole, przedszkolu, w pracy. Zapewne każdy z nas mniej więcej zna pojęcie autyzmu, wie na czym polegają problemy wynikające z tego zaburzenia. Jednak wiedza społeczna nadal jest na niskim poziomie, wielu z nas nie rozumie istoty tego zjawiska. Poznanie go i zrozumienie ma szczególne znaczenie dla rodziców małych dzieci, którzy dzięki wnikliwej obserwacji mogą jak najwcześniej podjąć interwencję diagnostyczną i terapeutyczną.

Kilka słów o istocie autyzmu

Jak do tej pory, pomimo wieloletnich badań i prowadzonych analiz porównawczych, nie znaleziono konkretnej przyczyny autyzmu, ani nie udowodniono bezsprzecznie żadnej ze stawianych teorii przez wielu badaczy. Uczeń biorą pod uwagę kilka koncepcji związanych z ujawnianiem się zaburzeń autystycznych:

- czynniki chemiczne i biochemiczne właściwe dla danego organizmu;
- czynniki genetyczne;
- grupa czynników psychologicznych i psychoanalitycznych;
- uszkodzenie mózgu;
- komplikacje w przebiegu ciąży i porodu, urazy okołoporodowe, przebyte choroby itp.

Autyzm to zespół chorobowy, który ujawnia się między 2 a 3 rokiem życia dziecka. Wystąpienie objawów przed drugim rokiem życia świadczy o znacznym stopniu zaawansowania zaburzeń. Jednocześnie rokowania są dużo poważniejsze niż w przypadku wystąpienia choroby w nieco późniejszym okresie życia dziecka. Niestety zdiagnozowanie autyzmu ok. trzeciego roku życia powoduje, że podjęcie niezbędnych działań terapeutycznych znacznie odwleka się w czasie, co z kolei może powodować obniżenie zakładanych efektów terapii (E. Pisula, 2007). Autyzm określany jest jako całościowe zaburzenia rozwoju, które głównie obejmują trzy sfery funkcjonowania człowieka. Symptomy autyzmu, zwane również triadą autystyczną, obejmują sferę kontaktów społecznych, komunikację oraz zaburzenia zachowania. Trafna diagnoza nastrocza wielu problemów, ponieważ objawy u różnych dzieci mogą występować w różnych konfiguracjach i natężeniu. Ponadto niektóre z symptomów mogą być charakterystyczne także dla innych nieprawidłowości i zaburzeń rozwoju. W świetle powyższego kluczowym dla efektów terapii jest jak najwcześniejsze rozpoznanie autyzmu.

Klasyczne objawy autyzmu:

- zaburzenia w zakresie rozwoju mowy oraz ekspresji językowej;

- trudności w nawiązywaniu kontaktów społecznych, unikanie takich kontaktów;
- notoryczne powtarzanie pewnych wzorców zachowań, lęk przed zmianami w otoczeniu, nietypowe wykorzystywanie zabawek.

Ponadto niepokój rodziców powinny wzbudzić:

- unikanie kontaktu fizycznego i wzrokowego z osobami z otoczenia, także tego najbliższego, rodzinnego;
- izolowanie się od otoczenia;
- stymulujące zabawy np.: uderzanie głową w oparcie kanapy;
- brak zabaw naśladowczych rzeczywistość, zabaw tematycznych np.: w dom, sklep, szkołę;
- chodzenie na palcach, które jest wyrazem napięcia emocjonalnego;
- zachowania agresywne i autoagresywne;
- zachowania nieadekwatne do występującego bodźca np.: nadmierna bojaźliwość lub odwrotnie nie wykazywanie strachu przed sytuacjami niebezpiecznymi;
- nadwrażliwość lub niedowrażliwość sensoryczna;
- brak wskazywania palcem przedmiotu, którym dziecko jest zainteresowane;
- brak kontroli własnego ciała np. "dziwnie" chodzi, stoi, siedzi;
- brak reakcji na swoje imię;
- regres rozwojowy, zanikanie nabytych umiejętności np. mówienia;
- brak reakcji uśmiechem na widok znajomej, lubianej osoby i odwrotnie brak reakcji lękowej wobec osób obcych;
- obsesyjne przywiązanie do schematów działania i niechęć do zmian w otoczeniu;
- dziecko jest nadpobudliwe lub otępiałe, wybuchu złością bez wyraźnego powodu, może być agresywne lub autoagresywne;
- wykonywanie osobliwych, stereotypowych czynności np. huśtanie się, kołysanie, podskakiwanie.

Autyzm - terapia

Podstawowym działaniem usprawniającym i wspomagającym rozwój osób z autyzmem powinna być dobrze zaplanowana terapia pedagogiczna i psychologiczna. Terapia to system oddziaływań skierowana do osób borykających się z różnego rodzaju zaburzeniami.

Można wyróżnić cztery rodzaje oddziaływań terapeutycznych:

1. Działania psychoterapeutyczne:

- kształtowanie postawy uczestnictwa;
- uczenie sposobów pokonywania trudności;
- budowanie wiary we własne siły i umiejętności.

2. Oddziaływania psychokorekcyjne – czyli działania mające na celu usprawnianie danej funkcji.

3. Oddziaływania psychodydaktyczne – w tym obszarze wykorzystywane są specjalne metody dydaktyczne w usprawnianiu określonych obszarów.

4. Oddziaływania ogólnorozwojowe.

Celem terapii pedagogicznej jest:

- stymulowanie i usprawnianie rozwoju funkcji psychomotorycznych;
- wyrównywanie braków w wiadomościach i umiejętnościach uczniów;
- eliminowanie niepowodzeń szkolnych oraz ich emocjonalnych i społecznych konsekwencji.

Zjawisko autyzmu jest coraz częściej obserwowane wśród dzieci. Ponieważ nie do końca są znane czynniki wywołujące zaburzenia autystyczne, w chwili obecnej niemożliwe jest podjęcie działań zapobiegających im. Pierwszy naukowy opis autyzmu został opublikowany przez Leo Kanner'a w 1943, a więc prawie 70 lat temu. Od tamtej pory prace nad poznaniem tego zjawiska prowadzone są nieprzerwanie, mimo to autyzm wciąż nie jest wyjaśniony do końca, co utrudnia rozumienie i leczenie tych zaburzeń.

Na podstawie:

1. Pietras T., Witusik A., Gałęcki P., *Autyzm - epidemiologia, diagnoza i terapia*, Continuo, Wrocław 2010

2. Pisula E., *Małe dziecko z autyzmem. Diagnoza i terapia*, GWO, Gdańsk 2007

3. Rynkiewicz A., *Zespół Aspergera. Inny mózg. Inny umysł*, Harmonia, Gdańsk 2009

STRONY INTERNETOWE:

www.sotis.pl

<http://prawdaxlxl.wordpress.com/aktualności-2profesor-maria-dorota-majewska-szkodliwosc-szczepien/>

Opracowała:

Izabela Brzeska